

C-703/22. sz. ügy**Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemről a Bíróság eljárási szabályzata
98. cikkének (1) bekezdése alapján készített összefoglalás****A benyújtás napja:**

2022. november 16.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (Hollandia)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2022. november 16.

Fellebbező:

WU

Ellenérdekű fél:

Directie van het Centraal Bureau Rijvaardigheidsbewijzen (CBR)

Az alapeljárás tárgya

Az alapeljárás WU és a Directie van het Centraal Bureau Rijvaardigheidsbewijzen (vezetői engedélyeket kiállító központi hivatal igazgatósága, a továbbiakban: CBR) közötti jogvitát érinti, amelynek tárgya, hogy a CBR megtagadta WU számára Hollandiában a C és CE kategóriás (tehergépkocsi és autóbuszok) vezetői engedély kiadását.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgya és jogalapja

Az EUMSZ 267. cikk szerinti kérelem arra a kérdésre vonatkozik, hogy lehet-e kivételt tenni a 160°-os horizontális látómezőre vonatkozó, erre a járműkategóriára vonatkozó minimumkövetelmény alól, ha megállapítást nyer, hogy az érintett személy ténylegesen alkalmas tehergépkocsi vezetésére.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. Úgy kell-e értelmezni a 2006/126/EK irányelv III. mellékletének 6.4. pontját, különösen azt az előírást, miszerint a látótérnek vízszintes irányban mindkét szemre legalább 160°-osnak kell lennie, az arányosság elvének fényében, hogy az a személy, aki orvosi szempontból nem felel meg ennek az előírásnak, de különböző orvosszakértők véleménye szerint ennek ellenére ténylegesen alkalmas tehergépkocsi vezetésére, szintén megfelelhet ennek az előírásnak?

2. Az e kérdésre adandó nemleges válasz esetén a vezetői engedélyről szóló irányelv alapján van-e lehetőség az arányosság vizsgálatára egyedi esetekben, noha a 2006/126/EK irányelv III. mellékletének 6.4. pontjában foglalt előírás nem ad lehetőséget arra, hogy ilyen esetekben kivételt lehessen tenni?

3. Amennyiben igen, milyen körülmények játszhatnak szerepet annak megítélésében, hogy a 2006/126/EK irányelv III. mellékletének 6.4. pontjában foglalt, a látótérre vonatkozó rendelkezéstől egyedi esetekben el lehet-e térni?

Az uniós jog hivatkozott rendelkezései

A vezetői engedélyekről szóló, 2006. december 20-i 2006/126/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (a továbbiakban: a vezetői engedélyekről szóló irányelv) III. mellékletének 6.4. pontja és az Európai Unió Alapjogi Chartájának 15. cikke.

A nemzeti jog hivatkozott rendelkezései

A Regeling eisen geschiktheid 2000 (az alkalmassági követelményekről szóló 2000. évi rendelet) mellékletének 3.3. pontja és 3.4. pontjának b) alpontja.

A tényállás és az alapeljárás rövid bemutatása

- 1 WU 2007. július 11-én szerzett C és CE kategóriás gépjárművezetői engedélyt, és ezt követően több mint tíz évig hivatásos gépjárművezetőként dolgozott. Több mint egymillió kilométert tett meg teherautóval belföldön és külföldön egyaránt, mindenféle probléma vagy káresemény nélkül. 2016-ban kérelmezte a tehergépkocsi-vezetői engedélyének megújítását, amelyhez a CBR-nél be kellett nyújtania a „Verklaring van geschiktheid” (alkalmassági igazolás) iránti kérelmet. Ez az igazolás tanúsítja, hogy a kérelmező mentális és fizikai szempontból képes gépjármű vezetésére.
- 2 WU-nak egyéves korában volt egy balesete, amelyben koponyaalapi törést szenvedett. Ennek következtében „hemianopsiában” (féloldali látómező-kiesés) szenved, ami azt jelenti, hogy a vízszintes látómezője beszűkült. Ennek következtében WU nem felel meg a Regeling eisen geschiktheid 2000 (az alkalmassági követelményekről szóló 2000. évi rendelet) melléklete

3.3. pontjának b) alpontjában meghatározott 160 fokos binokuláris horizontális látómezőre vonatkozó minimumkövetelménynek. Ez a rendelkezés a vezetői engedélyről szóló irányelv III. melléklete 6.4. pontját ülteti át a holland jogba, amely ugyanezt a minimumkövetelményt tartalmazza. Emiatt a CBR két szemész kedvező szakvéleménye ellenére is megtagadta a szükséges igazolás kiadását. Nem világos, hogy a CBR már akkor tudott-e WU szemrendellenességéről, amikor 2007-ben megszerezte a vezetői engedélyét.

- 3 WU fellebbezett a CBR elutasító határozata ellen. A CBR ezt a fellebbezést megalapozatlannak nyilvánította. WU ezért keresetet indított a fellebbezésről hozott határozattal szemben a Rechtbank Rotterdam (rotterdami bíróság, Hollandia) előtt. Mivel e keresetet elutasította a bíróság, WU fellebbezést nyújtott be az Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State-hoz (az államtanács közigazgatási peres ügyekkel foglalkozó osztálya, a továbbiakban: Raad van State [államtanács]). A Raad van State (államtanács) szintén elutasította a fellebbezést.
- 4 Mialatt ez utóbbi fellebbezés elbírálása még folyamatban volt, WU egy második kérelmet nyújtott be a CBR-hez, ezúttal egy földrajzilag Hollandiára korlátozott vezetői engedély iránt. A CBR – a harmadik kedvező szemészeti szakvélemény ellenére – ismét elutasította a kérelmét, mivel nem teljesítette a 160 fokos látóterre vonatkozó minimumkövetelményt. Ebben a CBR kifejtette, hogy WU nem hivatkozhat a Regeling eisen geschiktheid 2000 (az alkalmassági követelményekről szóló 2000. évi rendelet) mellékletének 3.4. pont b) alpontjára. E rendelkezés értelmében az a hivatásos gépjárművezető, aki már rendelkezik egy vagy több tehergépkocsi- és autóbusszvezetői engedéllyel, és hirtelen elveszíti látását az egyik szemére, egy legalább három hónapos alkalmazkodási időszakot követően és egy szemész kedvező szakvéleménye alapján továbbra is alkalmasnak nyilvánítható a földrajzi értelemben Hollandiára korlátozott vezetői engedély kiállítására. WU azonban nem az egyik szemére vak, hanem mindkét szemén hiányzik a látótér fele (homonym hemianopsia).
- 5 A CBR ismét megalapozatlannak nyilvánította WU fellebbezését, és a Rechtbank Rotterdam (rotterdami bíróság) elutasította a fellebbezését. WU egy további fellebbezést nyújtott be a Raad van State-hoz (államtanács), amely úgy határozott, hogy a fenti kérdéseket előzetes döntéshozatal céljából a Bíróság elé terjeszti.

Az alapeljárásban részt vevő felek főbb érvei

- 6 A CBR szerint a Regeling eisen geschiktheid 2000 (az alkalmassági követelményekről szóló 2000. évi rendelet) mellékletének 3.4. pontjának b) alpontja nem alkalmazható WU helyzetére. E rendelkezés kötelező jellege nem teszi lehetővé WU egyéni érdekeinek figyelembevételét.
- 7 WU úgy érvel, hogy igenis jogosult az alkalmassági igazolásra. Időközben három különböző orvostól kapott jelentéssel rendelkezik, amelyek szerint alkalmas arra, hogy tehergépkocsit vezessen. Igaz, hogy a látómezeje csökkent, de ez a fogyatékoság már kora gyermekkor óta fennáll, és ezt a szem- és fejmozgással

teljes mértékben ellensúlyozta. WU a Raad van Statéhoz (államtanács) benyújtott fellebbezésében ismét alátámasztotta ezt az álláspontot, ezúttal egy neuropszichológus véleményével. Ez összefoglalóan azt állítja, hogy WU szemmozgatása olyan jól fejlett, hogy vizuálisan normálisan tud működni. WU szerint nem ellentétes a rendelet céljával, hogy egy látássérült személy, aki ennek ellenére elegendő látóképeséggel rendelkezik, vezethessen C és CE kategóriás gépjárművet. Nála ez a helyzet áll fenn. WU szerint ez indokolta a kivételt, ahogyan a Regeling eisen geschiktheid (az alkalmassági követelményekről szóló rendelet) mellékletének 3.4. pontjának b) alpontja is kivételt tett az egyik szem látásának elvesztése esetén. Az ő látási fogyatékosága ezzel egyenértékű. A CBR-nek tehát – a Rechtbank (bírószék) határozatával ellentétben – a különböző orvosok kedvező véleménye szerint kellett volna eljárnia.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem indokolásának rövid bemutatása

- 8 A Raad van State (államtanács) először is rámutat, hogy tudomásul vette a Bíróságnak a vezetői engedélyről szóló irányelv III. mellékletének 6.4. pontjával kapcsolatos ítéletét, nevezetesen a 2014. május 22-i Glatzel ítéletet (C-356/12, EU:C:2014:350). Ebben az ítéletben a Bíróság megerősítette az említett 6.4. pontban a vízszintes látótérre vonatkozóan meghatározott minimumkövetelmény érvényességét. A Raad van State (államtanács) tehát e rendelkezés érvényességéből indul ki. Kétségei vannak azonban e minimumkövetelmény helyes értelmezésével vagy alkalmazásával kapcsolatban a jelen esetben. Az általa e tekintetben feltett kérdésekre az említett ítélet nem ad választ.
- 9 Nem vitatott, hogy WU orvosi szempontból nem felel meg a vezetői engedélyről szóló irányelv III. mellékletének 6.4. pontjában szereplő, mindkét szemmel legalább 160 fokos vízszintes látótérre vonatkozó minimumkövetelménynek. Mindazonáltal három különböző orvos – mindegyikük külön orvosi jelentésben – arra a következtetésre jutott, hogy állapota ellenére alkalmas a C és CE kategóriás járművek vezetésére. Ráadásul WU már tíz éve hivatásos gépjárművezető, és problémamentesen tett meg több mint egymillió kilométert tehergépkocsival. A közúti közlekedés biztonsága tehát nincs veszélyben. A Raad van State (államtanács) tehát arra keresi a választ, hogy WU nem tekinthető-e mégiscsak járművezetésre alkalmasnak.
- 10 A vezetői engedélyekről szóló irányelv III. mellékletének 6.4 pontja az Eyesight Working Group 2005. májusi jelentésén alapul. E jelentésből kitűnik, hogy az a személy, aki orvosi szempontból nem felel meg a mindkét szemével a legalább 160 fokos vízszintes látótérre vonatkozó előírásnak, főszabály szerint nem alkalmas a C és CE kategóriába tartozó járművek vezetésére. A jelentés azonban azt is megállapítja, hogy további vizsgálatok azt is megmutathatják, hogy a hemianopsiában szenvedő személyek egyes esetekben képesek ellensúlyozni a fogyatékoságukat, és mégiscsak alkalmasnak tekinthetők a járművezetésre.

- 11 A Raad van State (államtanács) arra keresi a választ, hogy a vezetői engedélyekről szóló irányelv III. mellékletének 6.4. pontját lehet-e úgy értelmezni, hogy e minimumkövetelményt az a személy is teljesítheti, aki orvosi szempontból nem felel meg e követelménynek, de különböző orvosszakértők szerint ténylegesen alkalmas a járművezetésre a fogyatékoság ellensúlyozása révén. E tekintetben a Raad van State (államtanács) fontosnak tartja, hogy az ilyen értelmezés, amely figyelembe veszi az arányosság elvét, ne veszélyeztesse a vezetői engedélyről szóló irányelv célját, a közúti közlekedés biztonságának biztosítását.
- 12 Ha a vezetői engedélyről szóló irányelv III. mellékletének 6.4. pontja nem értelmezhető ilyen módon, akkor felmerül a kérdés, hogy az Eyesight Working Group jelentésére és a Raad van State (államtanács) által abból levont következtetésére tekintettel az arányosság elve alkalmazható-e egyedi esetekben. Másként fogalmazva felmerül a kérdés, hogy egy olyan helyzetben, amikor az a személy, aki orvosi szempontból nem felel meg a mindkét szemmel való vízszintes látóterre vonatkozó előírásnak, de az orvosszakértők szerint ennek ellenére alkalmas tehergépkocsi vezetésére, a vezetői engedély megújításáról szóló döntés meghozatalakor van-e helye az arányosság szempontjai szerinti mérlegelésnek, még akkor is, ha a vezetői engedélyről szóló irányelv III. mellékletének 6.4. pontjában foglalt előírás nem rendelkezik a kivételek lehetőségéről. A Raad van State (államtanács) el tudja képzelni, hogy az arányosság megítélésében a konkrét esetben a szakértők által a kérelmező vezetésre való alkalmasságáról tett megállapításokon túlmenően az is szerepet játszhat, hogy a múltból nyilvánvaló, hogy az érintett személy biztonságosan képes vezetni. Az is lényeges lehet, hogy a vezetői engedélyt egy szakma gyakorlásával összefüggésben használják, mivel az Európai Unió Alapjogi Chartájának 15. cikke kimondja, hogy mindenkinek joga van a munkavállaláshoz és szabadon választott vagy elfogadott foglalkozás gyakorlásához.